

لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا

یقیناً آن‌ها را به حساب آورده و به دقت شمرده است

سوره مبارکه مریم - آیه ۹۴

«مقام معظم رهبری: مساله امنیت غذایی یک مساله درجه یک است که نباید از آن غفلت شود.

نشست خبری ریاست محترم مرکز آمار ایران

با اصحاب رسانه با موضوع اعلام نتایج تفصیلی سرشماری عمومی کشاورزی ۱۴۰۳

۱۴۰۴/۰۶/۰۹

مقدم خبرنگاران و اصحاب محترم رسانه را به مرکز آمار ایران گرامی می‌داریم

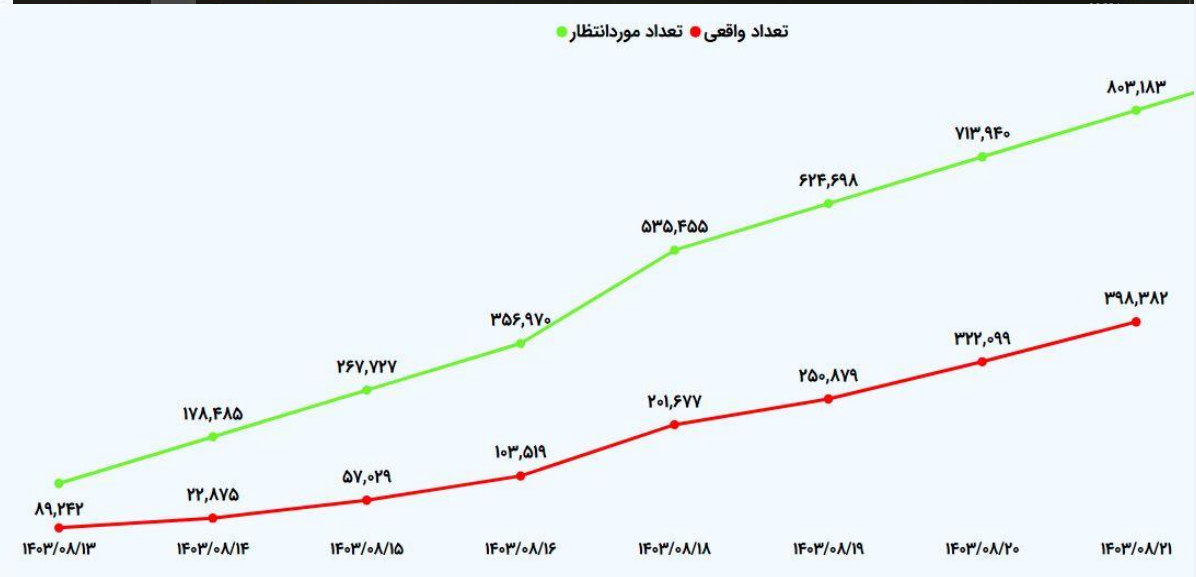
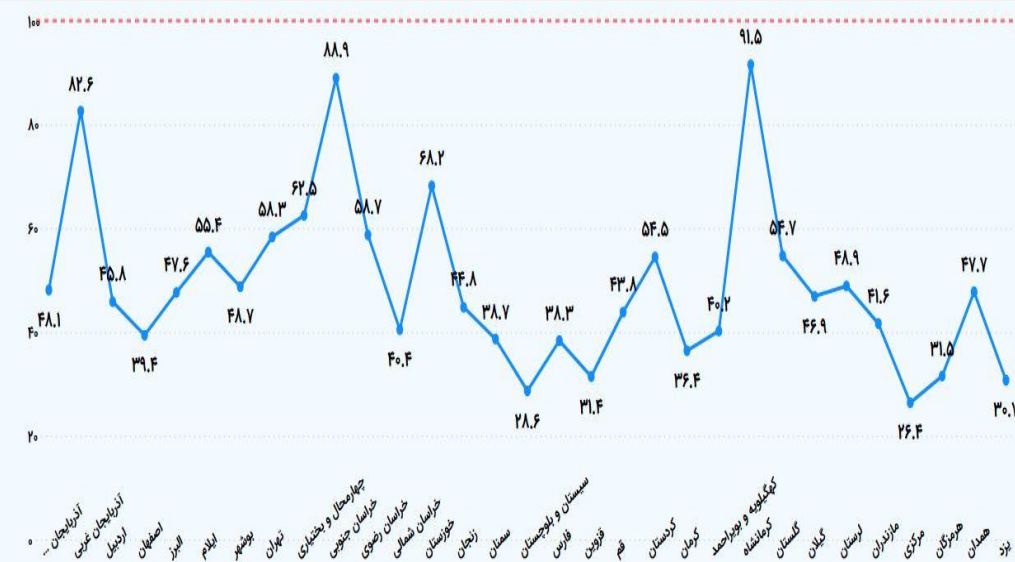
ویژگی‌های سرشماری عمومی کشاورزی ۱۴۰۳

- سرشماری از تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۲ الی ۱۴۰۳/۰۹/۲۹ به مدت ۴۸ روز اجرا شد.
- بیش از ۱۵ هزار نفر نیروی انسانی «۷۵۰۰ نفر فنی» اجرا و پشتیبانی سرشماری را به عهده داشتند
- در این سرشماری از ابزار الکترونیکی رایانک برای گردآوری داده‌ها استفاده شد.
- در تعدادی از شهرها و آبادی‌های کشور از داده‌های ثبتی برای ساخت چارچوب سرشماری به جای پیمایش استفاده شد.
- بخشی از داده‌ها به صورت آفلاین «در مناطق فاقد پوشش اینترنت» به صورت روزانه و بخشی از داده‌ها به صورت آنلاین «عمدتاً در مناطق شهری تحت پوشش اینترنت» گردآوری و ارسال می‌شد.
- صحت داده‌ها در چند سطح «کارشناس مسئول فنی، معاون فنی، ناظر فنی و کارشناس ارشد ستاد و همچنین با استفاده از منابع داده‌ای ثبتی» به صورت مستمر در زمان اجرا و بعد از اجرا مورد بررسی قرار گرفت.

ویژگی‌های سرشماری عمومی کشاورزی ۱۴۰۳

- طراحی اتاق کنترل الکترونیکی سرشماری با هدف نظارت بر پیشرفت عملیات میدانی و کنترل داده‌ها در حین اجرا در سطح ملی، استانی، و شهرستانی
- رصد بر خط داده‌های گردآوری شده توسط ماموران، از سوی رده‌های فنی و اجرایی سرشماری
- افزایش ۲۰ درصدی اقلام آماری نسبت به سرشماری سال ۱۳۹۳ که منجر به افزایش ۹۲ درصدی تعداد جداول نتایج تفصیلی سرشماری شد.
- انتشار نتایج اولیه ۲ ماه پس از اتمام عملیات میدانی و ۷ ماه تسریع در انتشار نتایج تفصیلی نسبت به سرشماری قبلی
- همکاری مناسب دستگاه‌های اجرایی کشور در سرشماری
- همکاری تحسین برانگیز کشاورزان و ارائه اطلاعات صحیح
- حضور مستمر میدانی مدیران (در سطوح ملی و استانی) برای رفع مشکلات
- مشارکت فعال جوانان به ویژه بانوان به عنوان مامور سرشماری و کارشناس مسئول فنی و اجرایی
- اجرای سرشماری همزمان با تغییرات گسترده دولت در سطوح ملی و استانی، شرایط خاص کشور و منطقه، شرایط سخت اقلیمی و محدودیت منابع

اتاق کنترل سرشماری

سرشماری عمومی کشاورزی ۱۴۰۳

سرشماری عمومی کشاورزی، شمارش همه واحدهای تولیدی کشاورزی کشور و ثبت خصوصیات هر یک به طور جداگانه است.

▪ سرشماری از واحدهای کشاورزی، **کلیه نقاط روستایی و شهری سراسر کشور** را تحت پوشش قرار می دهد.

▪ سرشماری کشاورزی در سال های ۱۳۵۲، ۱۳۶۷، ۱۳۷۲، ۱۳۸۲، ۱۳۹۳ و ۱۴۰۳ اجرا شده است.

▪ کشور ایران با اجرای شش سرشماری کشاورزی جزو کشورهای پیشتاز در قاره آسیا محسوب می شود.

اهداف کلان سرشماری کشاورزی

- ❖ تهیه چارچوب آماری برای آمارگیری‌های نمونه ای مرکز آمار ایران و سایر دستگاه‌ها
- ❖ تهیه آمار دقیق و پایه‌ای برای برنامه‌ریزی، سیاست گذاری و تصمیم گیری در بخش کشاورزی
- ❖ تولید اطلاعات ساختاری در سطوح جغرافیایی کوچک با قابلیت ارائه در طبقه بندی های چند بعدی

اقدام آماری «۲۸۰ قلم در ۸ رشته فعالیت کشاورزی

سرشماری کشاورزی

گردآوری اطلاعات در زمینه فعالیت های مختلف کشاورزی شامل

نتایج سرشماری عمومی کشاورزی ۱۴۰۳

■ در سرشماری عمومی کشاورزی ۱۴۰۳ بیش از ۴ میلیون ۲۹۲ هزار بهره‌بردار کشاورزی سرشماری شدند

درصد بهره‌برداران کشاورزی به تفکیک نوع بهره‌بردار

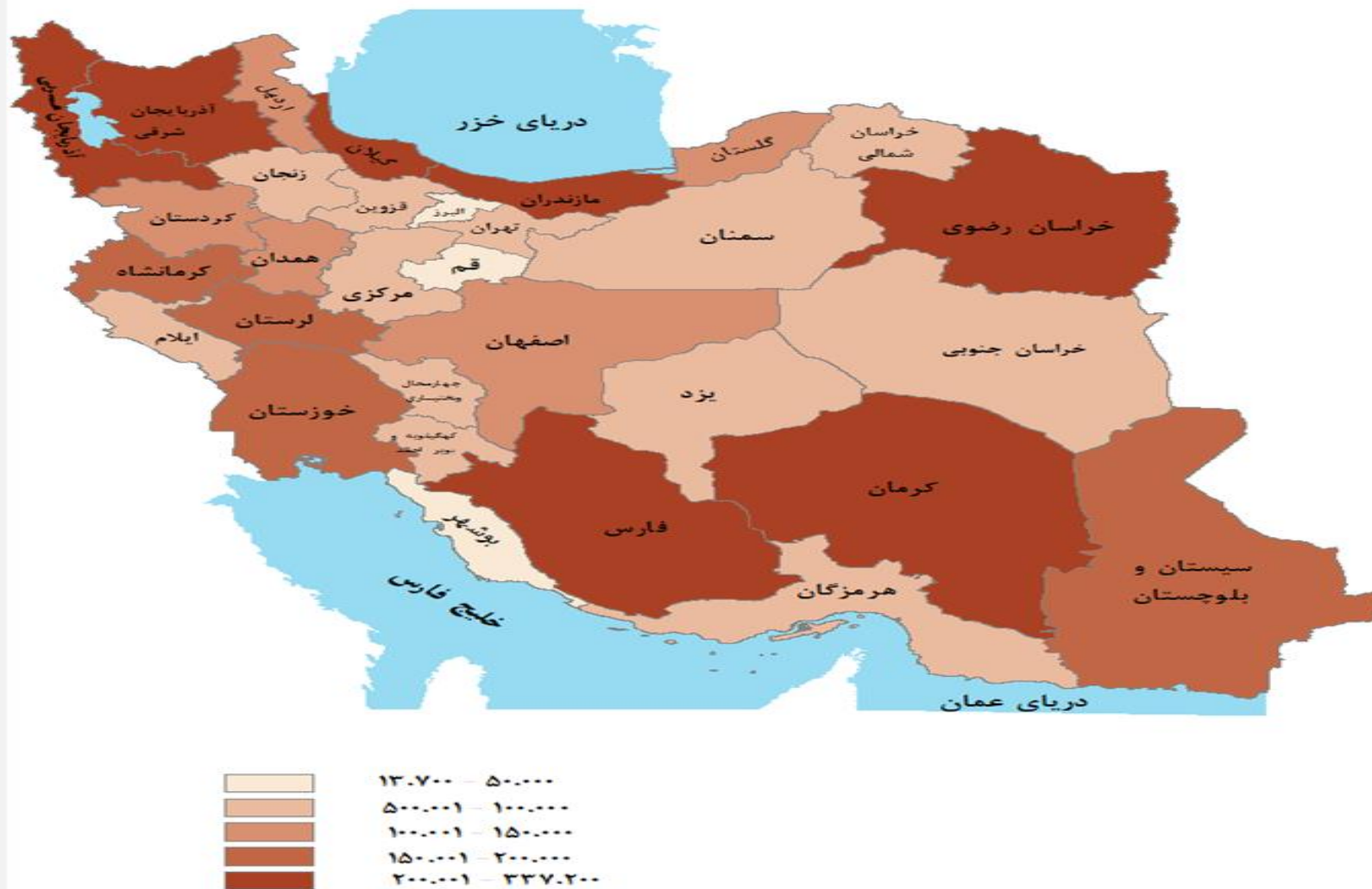
خانوار معمولی ساکن	بهره‌بردار غیر ساکن	خانوار معمولی غیر ساکن	شرکت رسمی / موسسه عمومی
٪ ۷۲/۸	٪ ۲۶/۵	٪ ۰/۵	٪ ۰/۲

■ بر اساس نتایج سرشماری حدود ۸۷ درصد از بهره‌برداران کشاورزی در مناطق روستایی واقع شده است.

■ نتایج این سرشماری نشان می‌دهد، فعالیت‌های کشاورزی در ۸۷۶۰۵ هزار آبادی و ۱۴۴۲ شهر کشور در

جریان است.

تعداد بهره‌برداران کشاورزی کشور: ۴/۲۹ میلیون بهره‌بردار

مساحت اراضی زراعی کشور: ۱۵/۴ میلیون هکتار

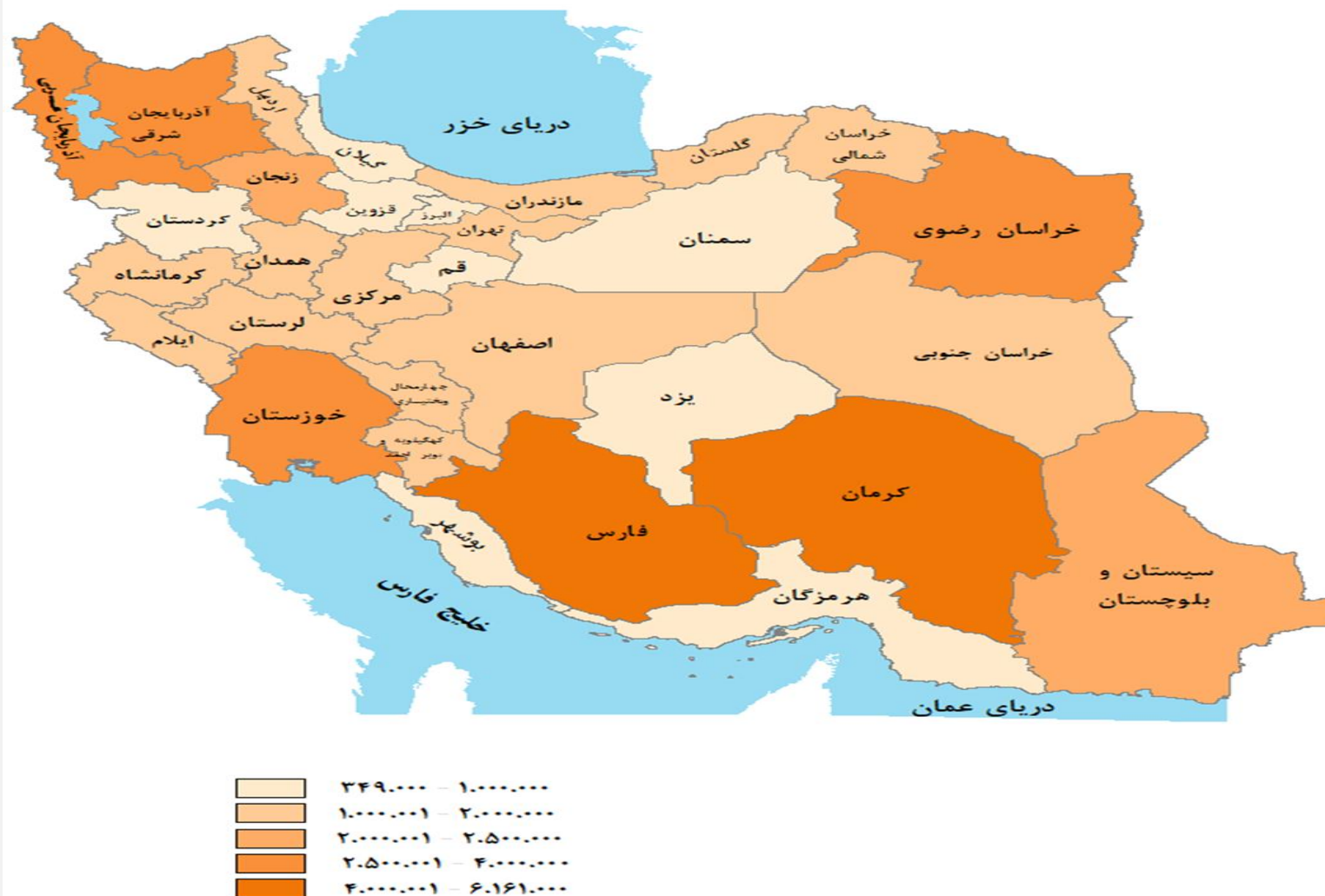
هکتار

۲۷۰.۰۰۰ - ۱.۰۰۰.۰۰۰
۱.۰۰۰.۰۰۱ - ۲۵۰.۰۰۰
۲۵۰.۰۰۱ - ۴۰۰.۰۰۰
۴۰۰.۰۰۱ - ۱.۰۰۰.۰۰۰
۱.۰۰۰.۰۰۱ - ۱.۵۷۴.۵۰۰

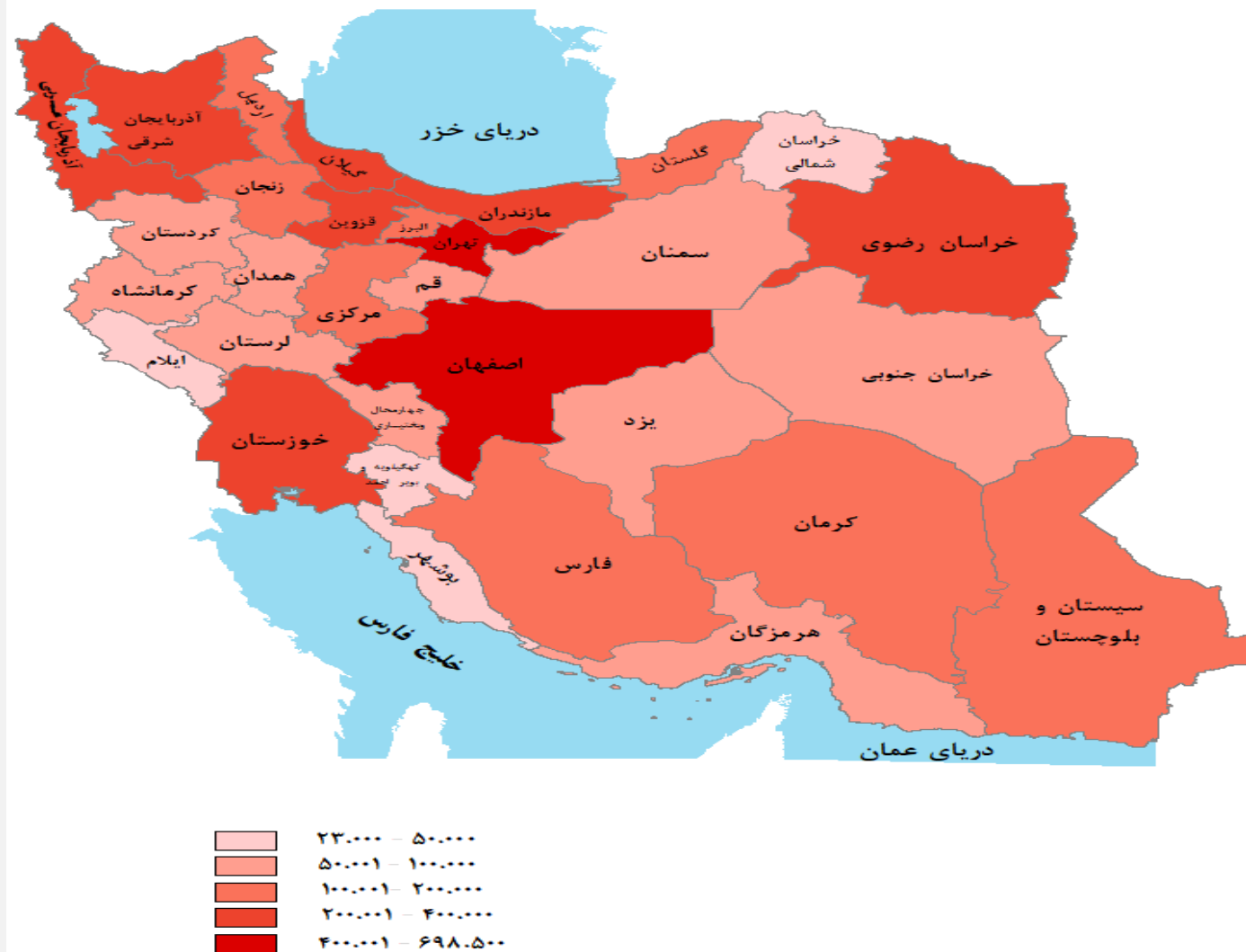

۵۴ درصد باغ و قلمستان‌های کشور، در استان‌های کرمان، فارس، خراسان رضوی، آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی و مازندران واقع شده است.

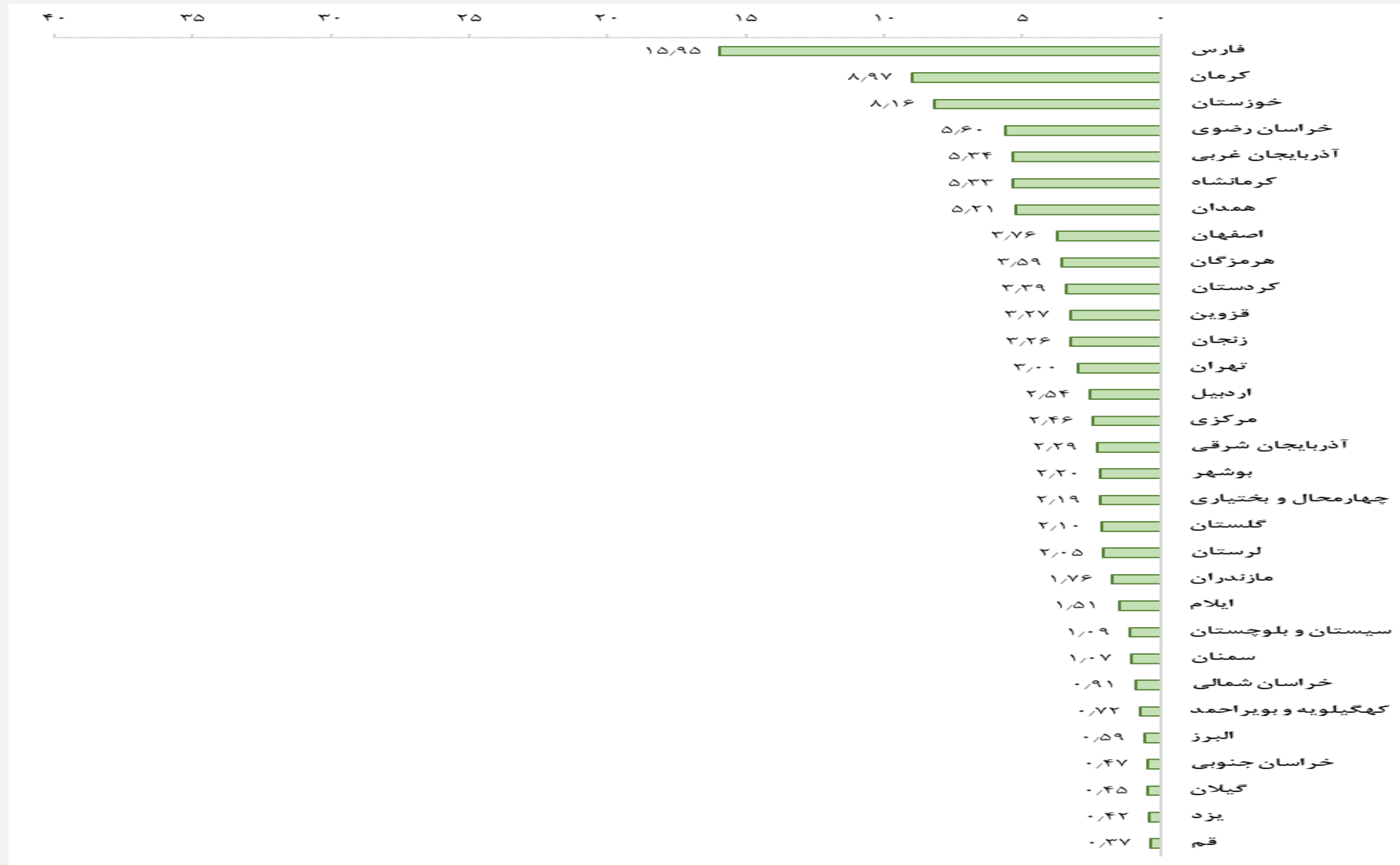
تعداد دام سبک کشور: ۵۳ میلیون راس

تعداد دام سنگین کشور: ۵/۵ میلیون راس

بهره‌برداری های استفاده کننده از سیستم آبیاری تحت فشار: ۵۰۹ هزار بهره‌برداری

– تعداد بهره‌برداری فعالیت تولید گلخانه‌ای: ۳۶ هزار بهره‌برداری

❖ کرمان، مازندران، اصفهان، یزد، سیستان و بلوچستان و تهران با بیش از ۷۱/۵ درصد بیشترین سهم

❖ زنجان، قزوین، قم، آذربایجان غربی، اردبیل، کردستان، کهگیلویه و بویراحمد و ایلام با ۲/۸ درصد کمترین سهم

– تعداد بهره‌برداری پرورش طیور به روش سنتی: ۱/۱۲ میلیون بهره‌برداری

❖ استان‌های گیلان، مازندران، کرمان، فارس، خراسان رضوی، خوزستان، آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی با

بیش از ۵۴ درصد بیشترین سهم

❖ استان‌های سمنان، قزوین، تهران، قم و البرز با ۲/۹۷ درصد کمترین سهم

سایر فعالیت‌های کشاورزی در استان‌ها

– تعداد بهره‌برداری فعالیت پرورش زنبور عسل: ۸۱ هزار بهره‌برداری

❖ آذربایجان شرقی، کردستان، فارس، آذربایجان غربی و مازندران با ۳۹ درصد بیشترین سهم

❖ بوشهر، خراسان جنوبی، قم، هرمزگان، سیستان و بلوچستان با ۲/۱ درصد کمترین سهم

– تعداد بهره‌برداری فعالیت آبی‌پرویی «پرورش ماهی و میگوی خوراکی»: ۱۶ هزار بهره‌برداری

❖ گیلان، مازندران، اصفهان، خراسان رضوی، زنجان و خوزستان با ۵۰ درصد، بیشترین سهم

❖ اردبیل، خراسان شمالی، البرز، ایلام با ۲/۶ درصد کمترین سهم

سایر فعالیت‌های کشاورزی در استان‌ها

– تعداد بهره‌برداری پرورش کرم ابریشم: ۹۵۰۰ بهره‌برداری

❖ گیلان، مازندران، خراسان رضوی، گلستان و خراسان شمالی با ۹۲ درصد بیشترین سهم

❖ سایر استان‌ها ۸ درصد سهم (استان‌های ایلام، آذربایجان غربی و کهگیلویه و بویراحمد فاقد

بهره‌برداری پرورش کرم ابریشم).

مقایسه نتایج سرشماری عمومی کشاورزی ۱۴۰۳ با سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳

شرح	تعداد / مساحت / راس	تغییرات نسبت به سال ۱۳۹۳
تعداد بهره‌بردار کشاورزی	۴/۲۹۲ میلیون بهره‌بردار	۶ درصد افزایش
مساحت اراضی کشاورزی	۱۷/۴ میلیون هکتار	۵/۵ درصد افزایش
مساحت اراضی زراعی	۱۵/۴ میلیون هکتار	۵ درصد افزایش
سطح کاشت گندم	۸/۴ میلیون هکتار	۲۹ درصد افزایش
سطح کاشت جو	۱/۶ میلیون هکتار	۲۲ درصد کاهش
سطح کاشت برنج «شلتوک»	۴۹۱ هزار هکتار	۲۸ درصد افزایش
مساحت اراضی باغ و قلمستان	۱/۹۵ میلیون هکتار	۸/۹ درصد افزایش
تعداد گلخانه	۳۶ هزار واحد	نزدیک به سه برابر شده

مقایسه نتایج سرشماری عمومی کشاورزی ۱۴۰۳ با سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳

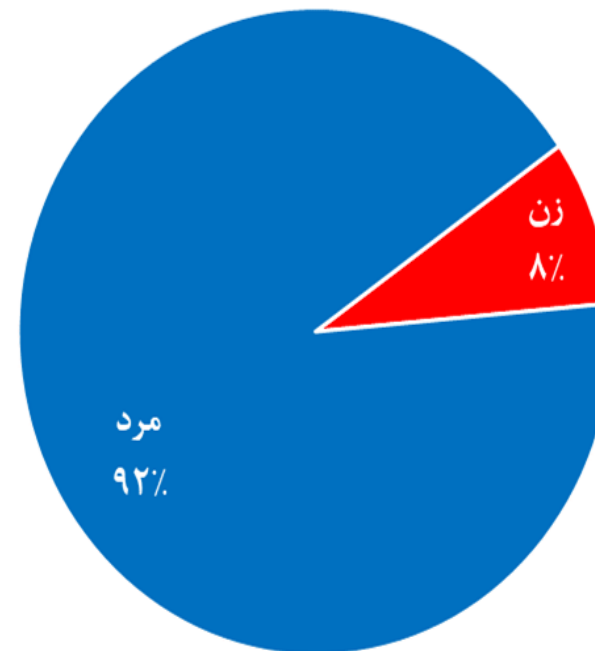
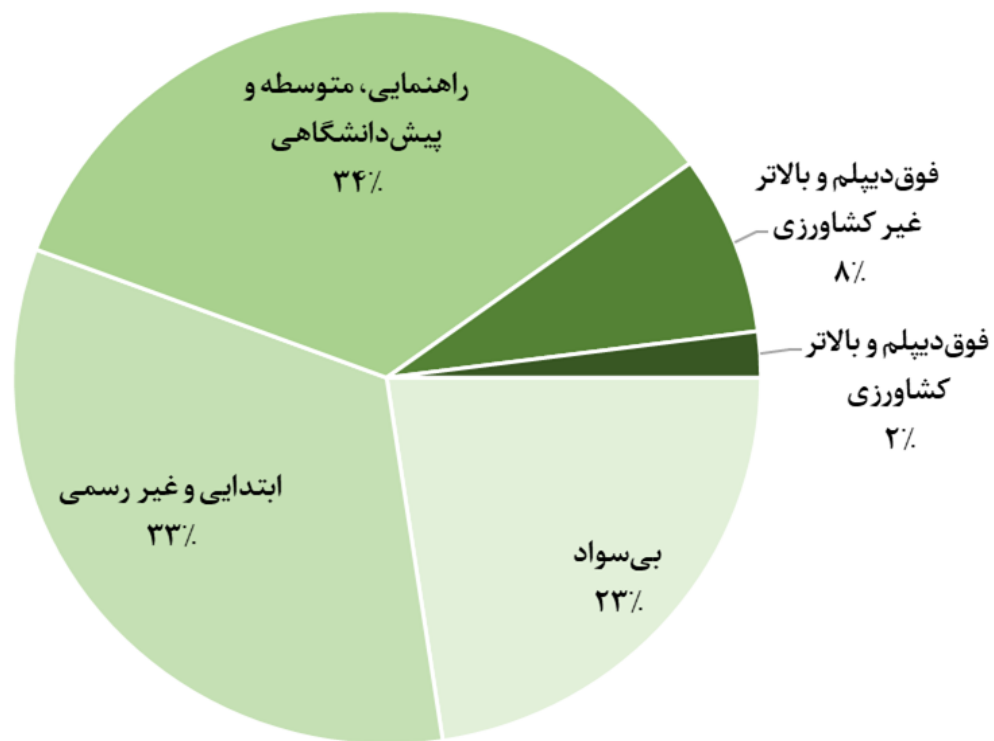

شرح	۱۴۰۳	درصد تغییرات نسبت به ۱۳۹۳
دام سبک «گوسفند و بز»	تعداد بهره‌برداری	۱/۱۶ میلیون بهره‌برداری
	تعداد دام	۵۳ میلیون راس
پرورش دام سنگین «گاو، گاومیش و شتر»	تعداد بهره‌برداری	۵۳۳ هزار بهره‌برداری
	تعداد دام	۵/۵ میلیون راس
تعداد بهره‌برداری پرورش طیور سنتی	۱/۱۲ میلیون بهره‌برداری	۵/۷ درصد کاهش
تعداد بهره‌برداری پرورش زنبور عسل	۸۱ هزار بهره‌برداری	۵۵ درصد افزایش
تعداد بهره‌برداری پرورش ماهی و میگو	۱۶ هزار بهره‌برداری	۲۲ درصد افزایش
تعداد بهره‌برداری پرورش کرم ابریشم	۹۵۰۰ بهره‌برداری	۱۰/۷ درصد افزایش

متوسط اندازه بهره‌برداری

شرح	۱۴۰۳	۱۳۹۳	۱۳۸۲
مساحت اراضی زراعی «هکتار»	۵/۸۴	۵/۹۴	۵/۸۰
مساحت باغ و قلمستان «هکتار»	۰.۹۷	۱/۰۵	۰/۸۹
تعداد دام سبک «راس»	۴۵/۵	۳۷	۳۶/۸
تعداد دام سنگین «راس»	۱۰/۳	۶/۲۷	۴/۹

جنس، سطح سواد و تحصیلات بهره‌برداران کشاورزی

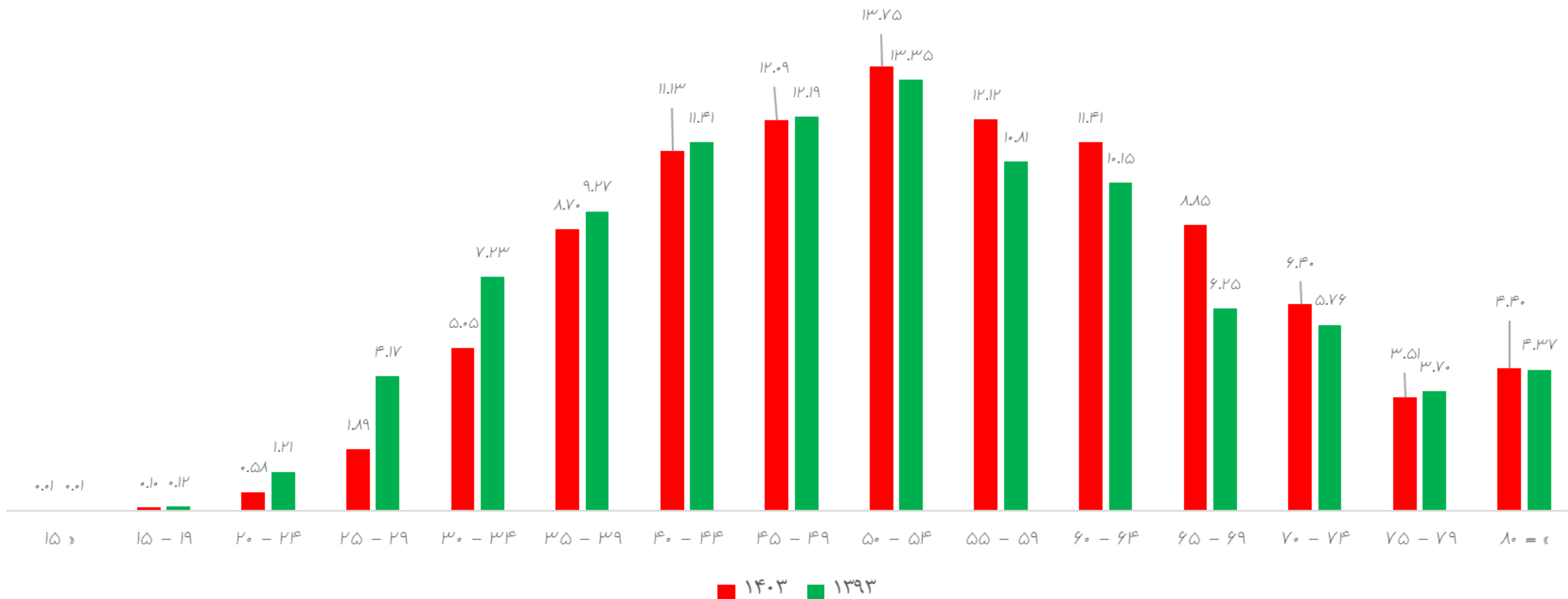

بهره‌برداران کشاورزی بی‌سواد از ۳۵ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۲۳ درصد در سال ۱۴۰۳ کاهش یافته‌اند.

بهره‌برداران دارای «فوق دیپلم و بالاتر کشاورزی و غیر کشاورزی» از ۶ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۱۰ درصد در سال ۱۴۰۳ افزایش یافته‌اند.

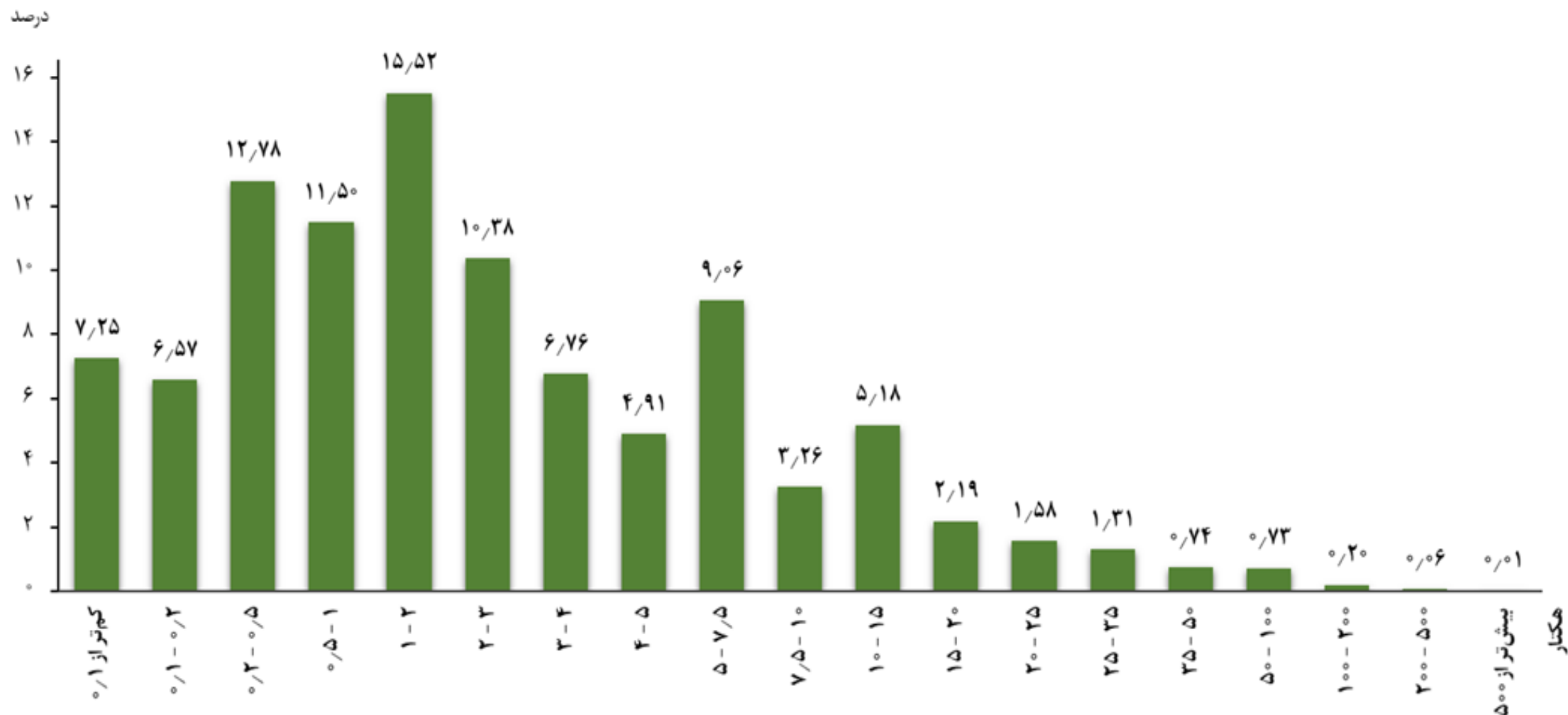
بهره‌برداران زن از ۴ درصد در سال ۱۳۹۳ به ۸ درصد در سال ۱۴۰۳ افزایش یافته‌اند.

مقایسه توزیع بهره‌برداران کشاورزی متعلق به اشخاص حقیقی در طبقات سن بهره‌بردار (درصد)

متوسط سن بهره‌برداران کشاورزی از ۵۲ سال به ۵۳ سال افزایش یافته است.

درصد بهره‌برداري‌هاي کشاورزي به تفكيك وسعت اراضي کشاورزي بر حسب هكتار

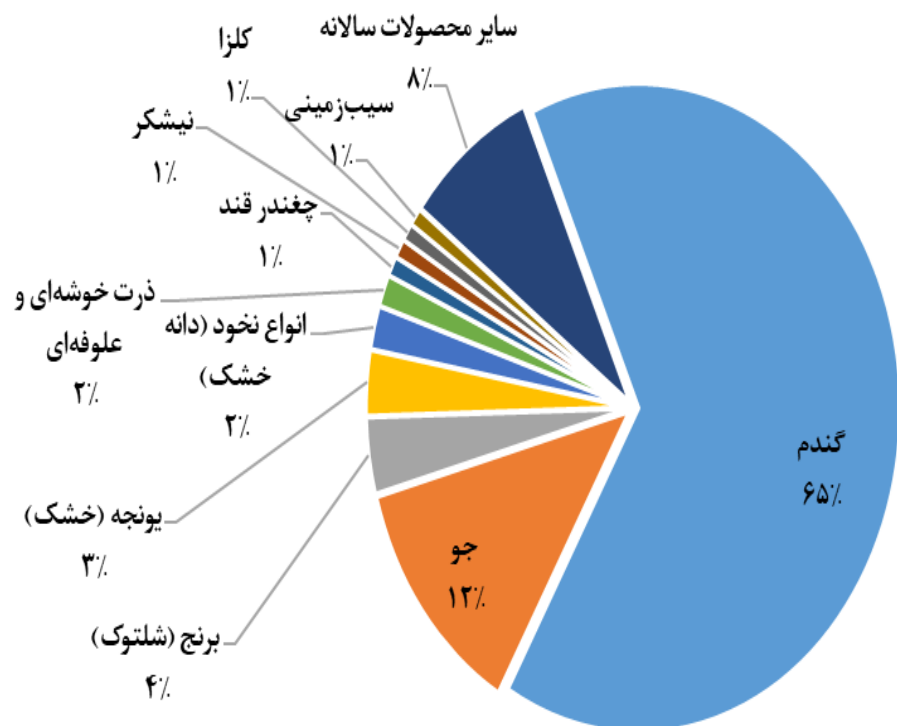

اراضي کشاورزي (مجموع اراضي زراعي و باغي) ۵۴ درصد بهره‌برداران کشاورزي کمتر از ۲ هكتار است

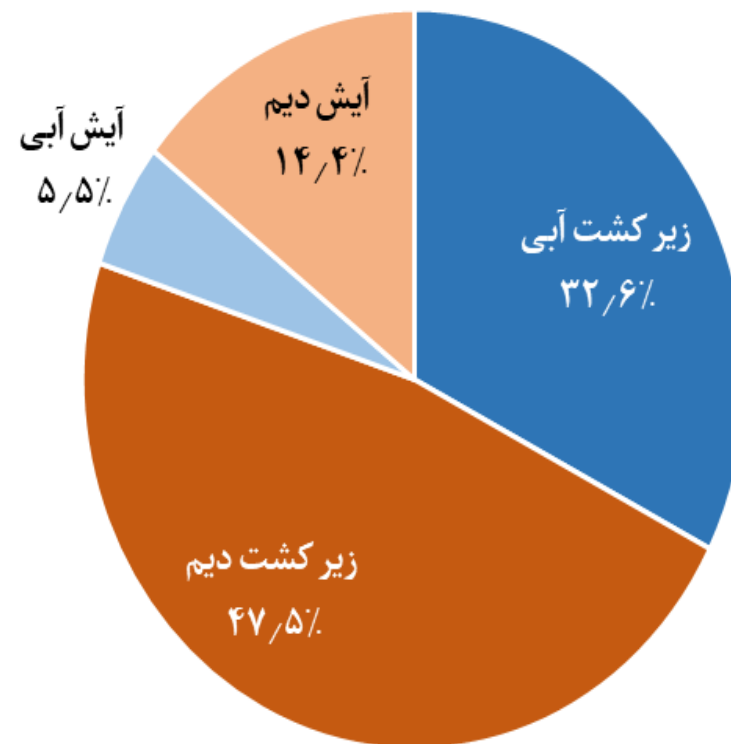

مرکز آمار

سطح کاشت محصولات سالانه: ۱۲/۸۸ میلیون هکتار

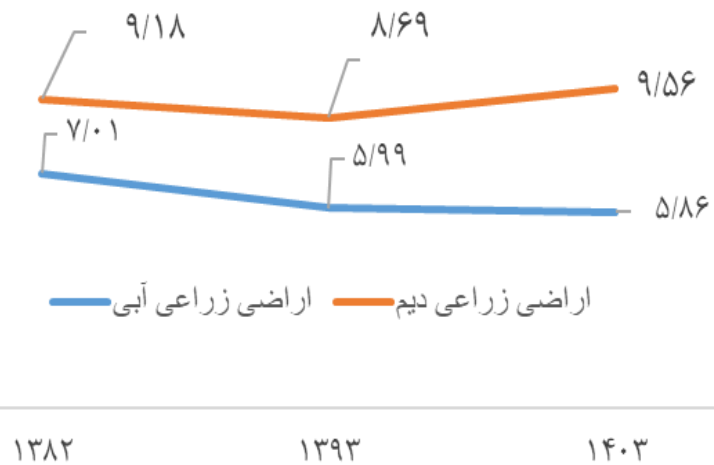

مساحت اراضی زراعی: ۱۵/۴ میلیون هکتار

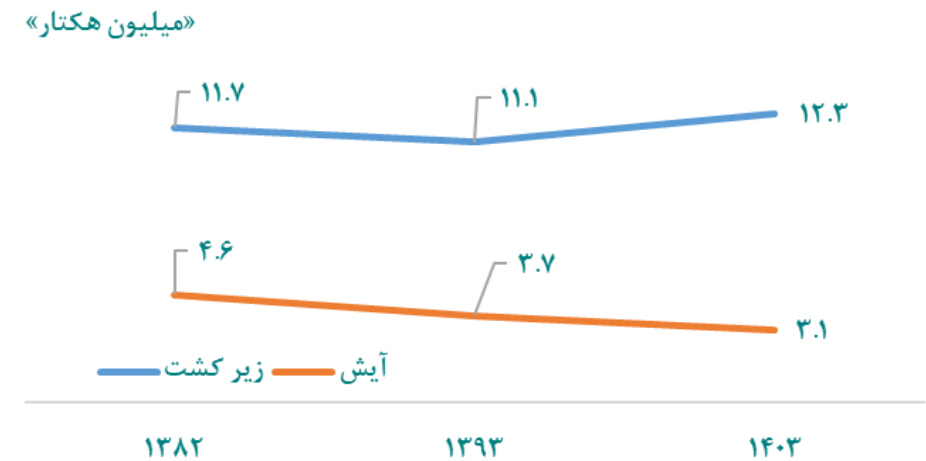

سری زمانی مساحت اراضی زراعی ۱۴۰۳

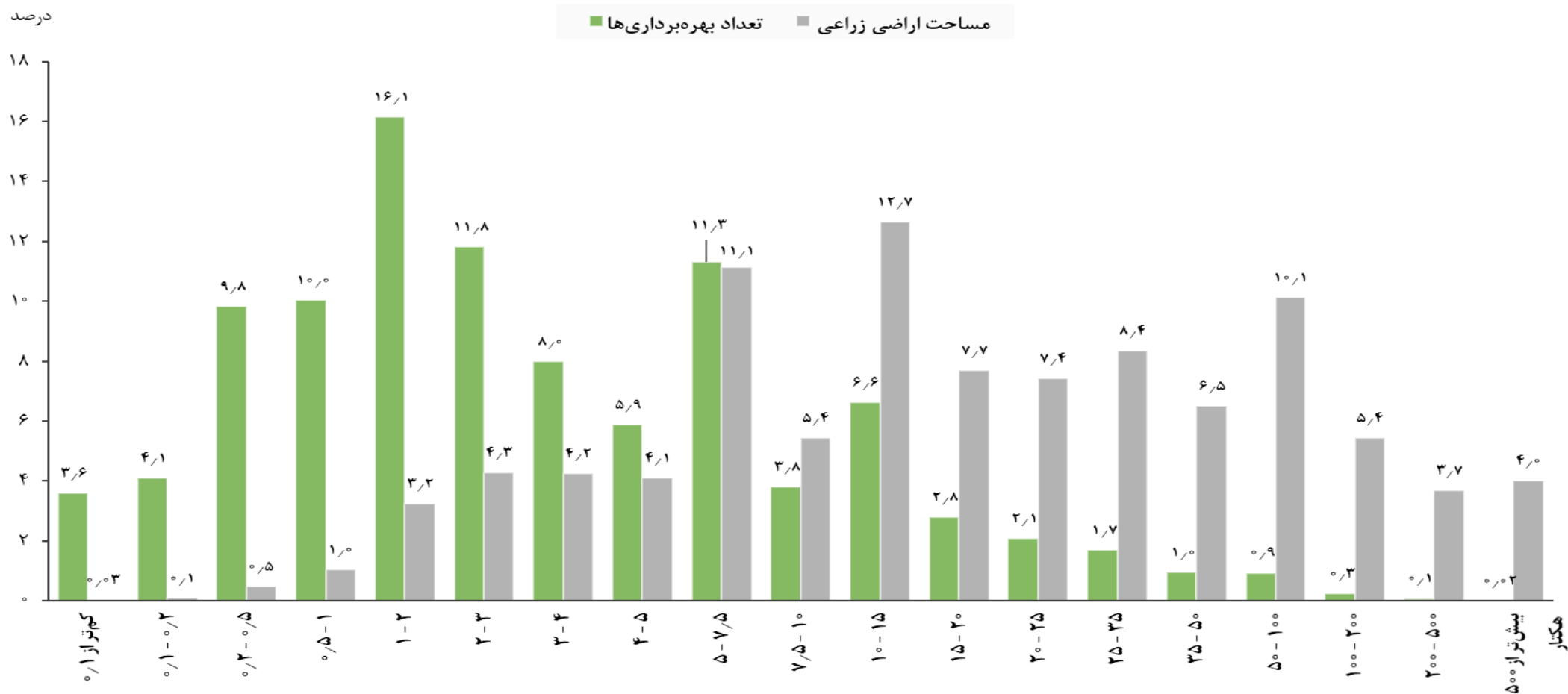
اراضی زراعی به تفکیک آبی و دیم

اراضی زراعی به تفکیک زیر کشت و آیش

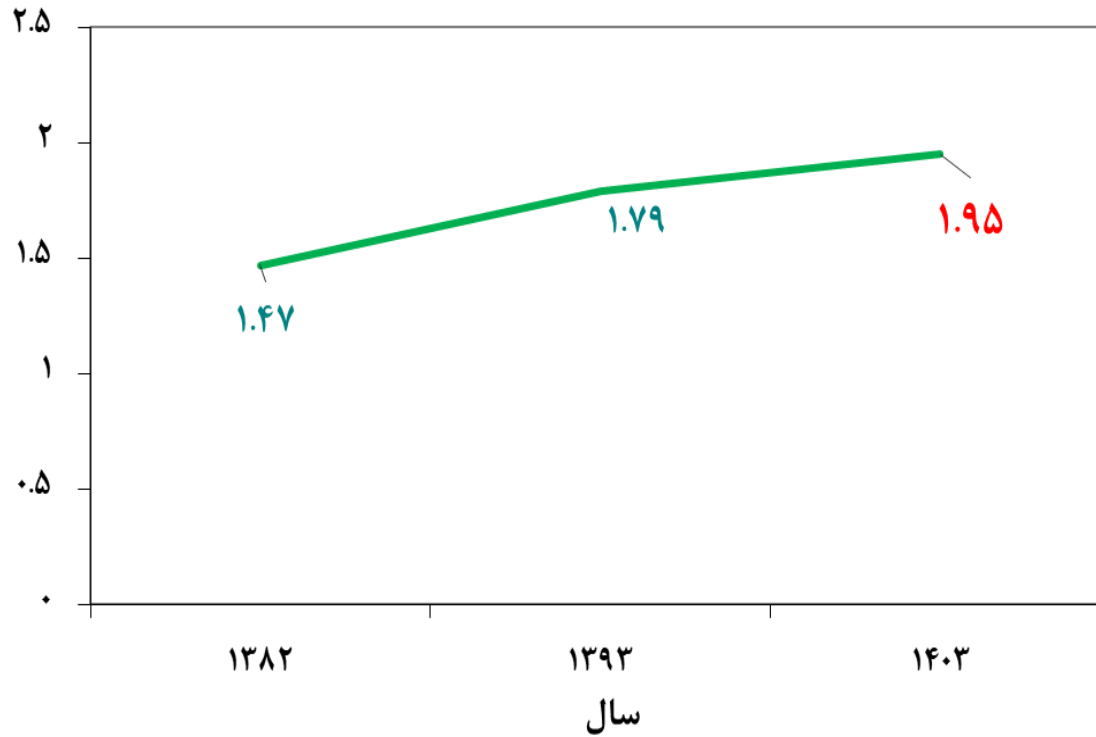
تعداد بهره‌برداران و مساحت اراضی زراعی در طبقات مختلف اراضی زراعی بر حسب هکتار

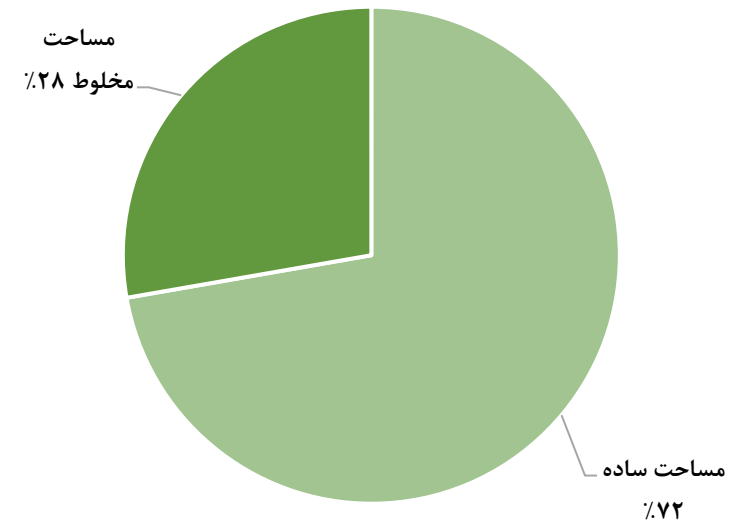
باغ و قلمستان‌های کشور ۱۴۰۳

سری زمانی باغ و قلمستان

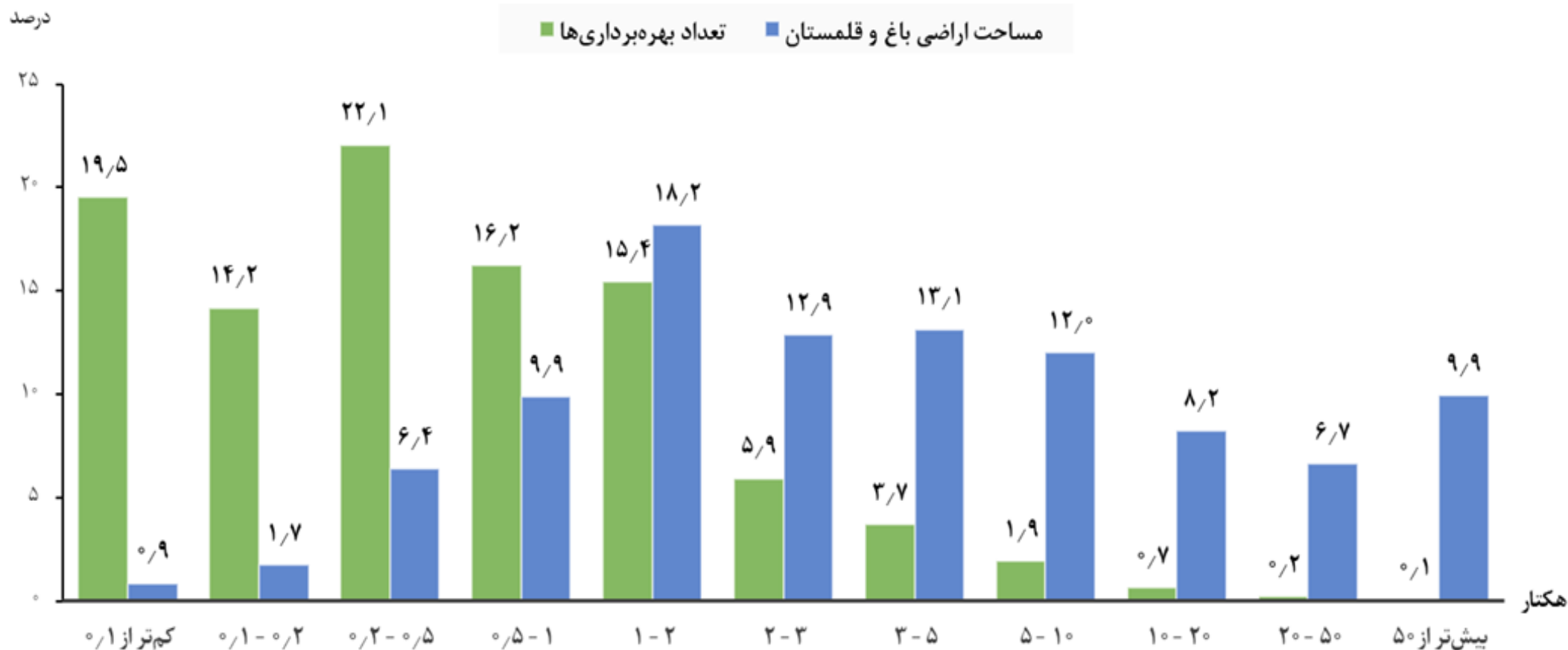
میلیون هکتار

درصد اراضی باغ و قلمستان به تفکیک ساده و مخلوط

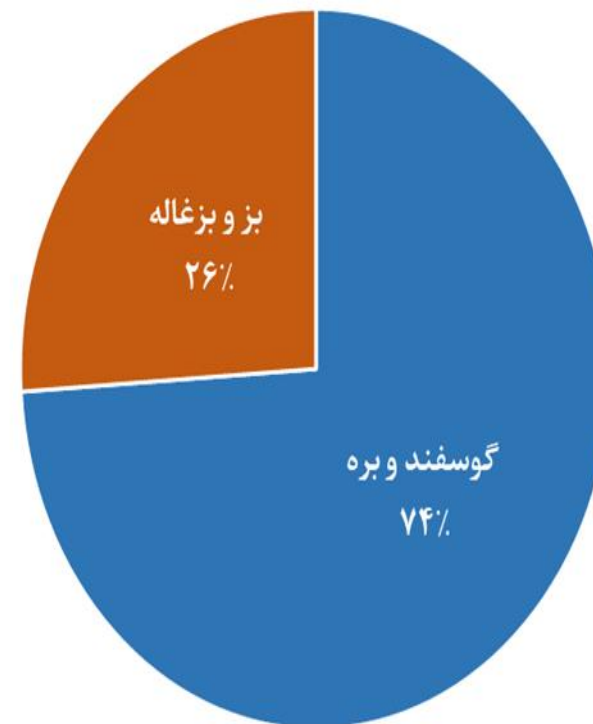
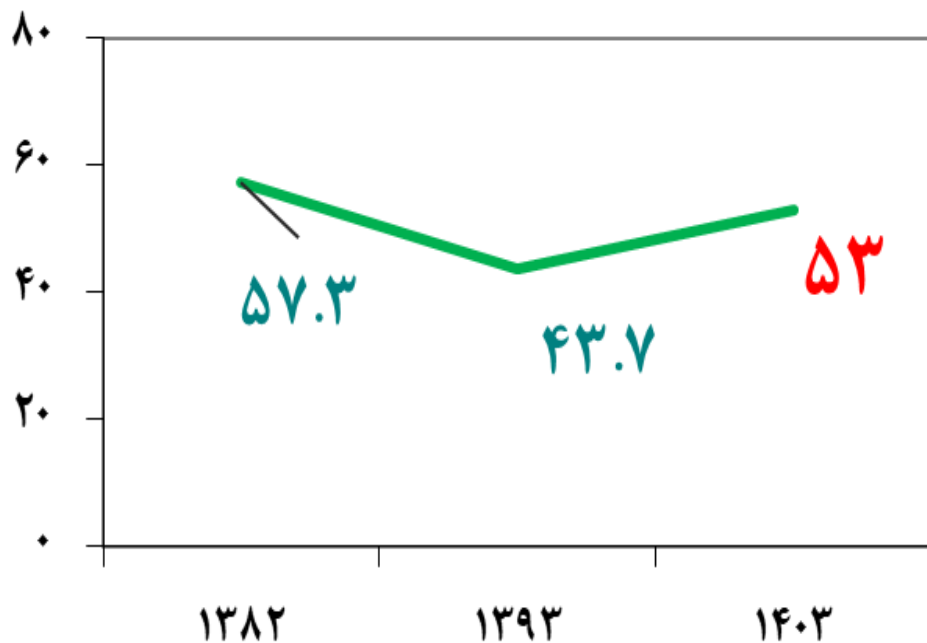

تعداد بهره‌برداری و مساحت باغ و قلمستان‌ها در وسعت اراضی باغ و قلمستان

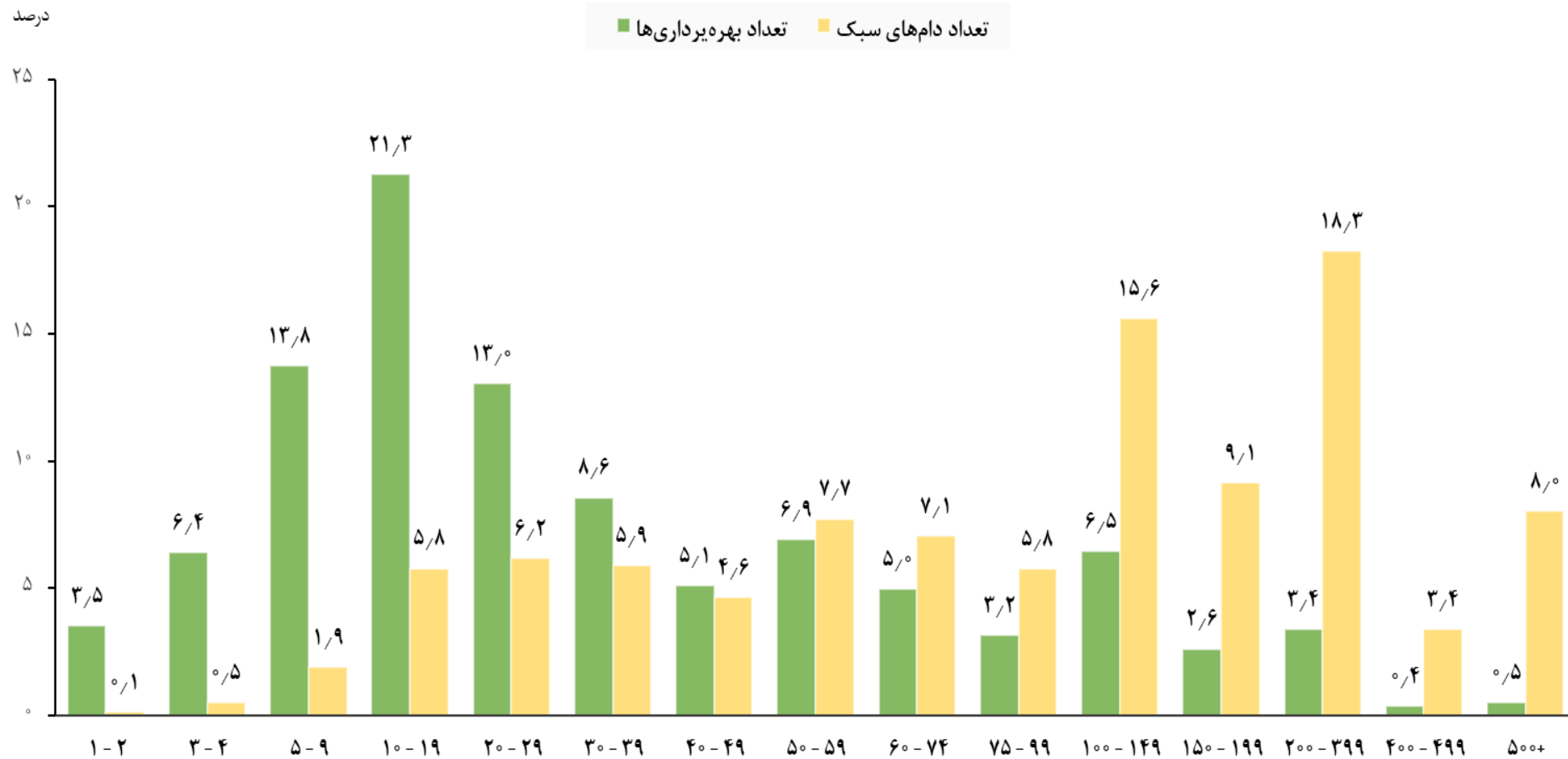

دام سبک «گوسفند و بز»

میلیون راس

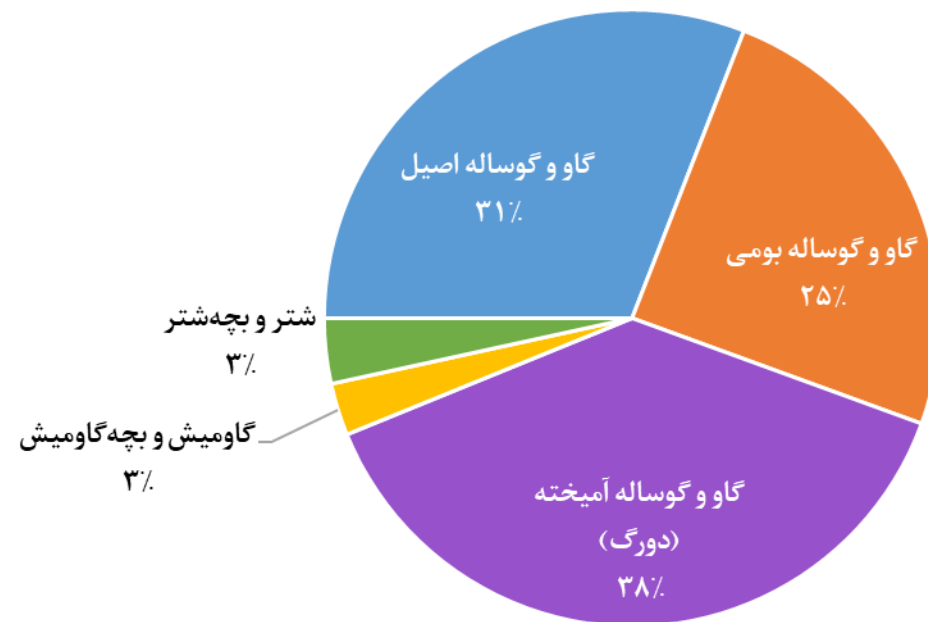
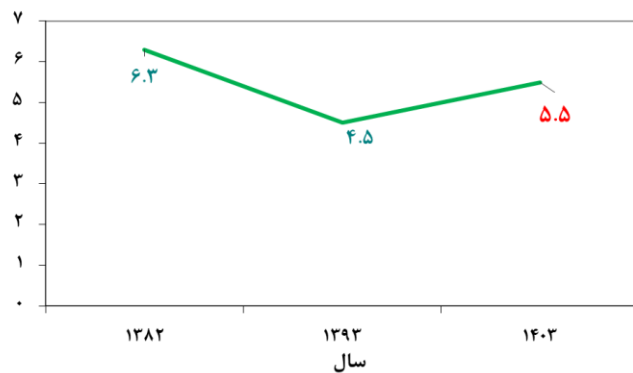

تعداد بهره‌برداری و تعداد دام سبک در طبقات دام سبک

دام سنگین (گاو، گاومیش و شتر)

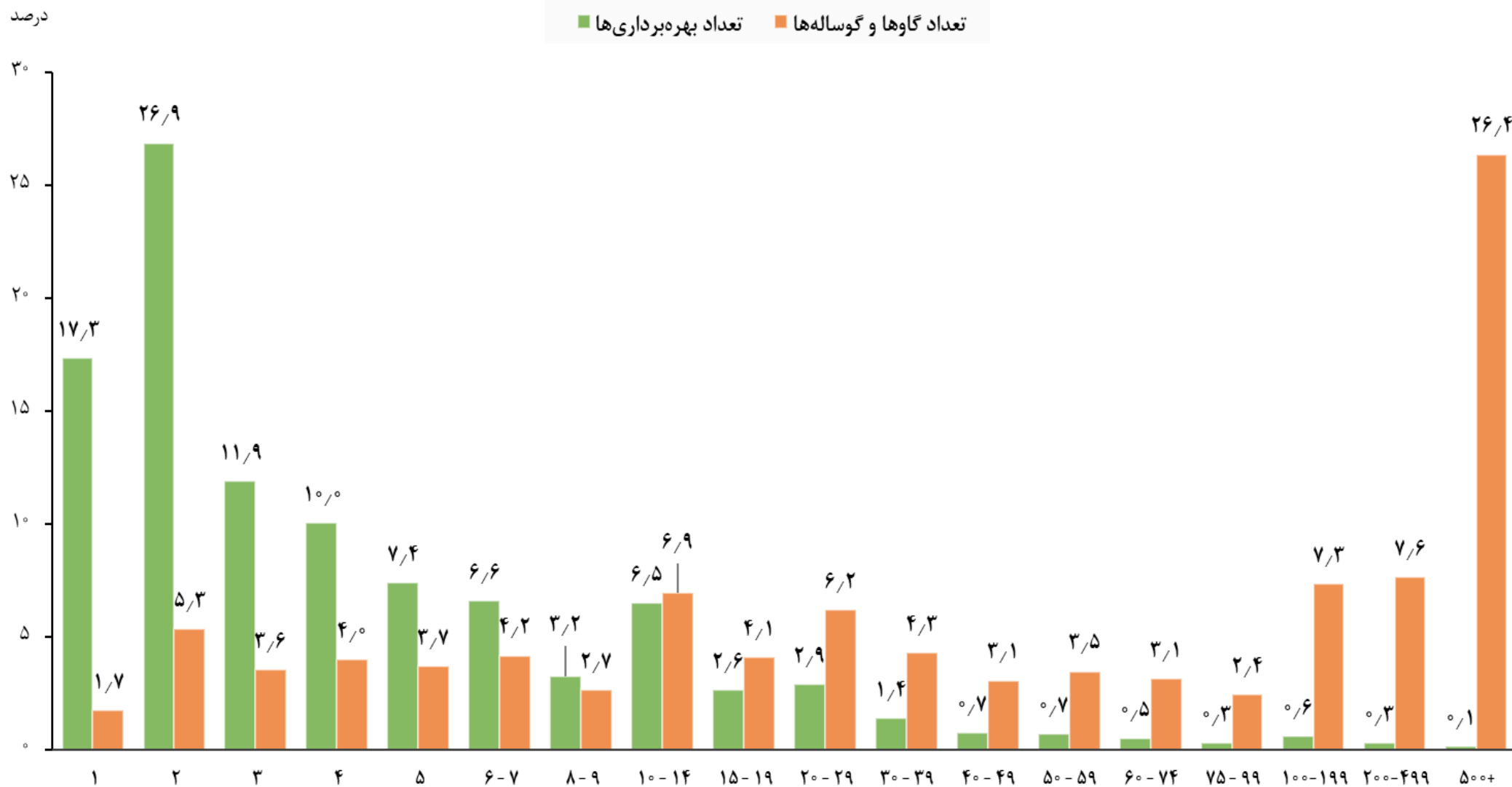
میلیون هکتار

استان‌های تهران، اصفهان، خوزستان، آذربایجان شرقی، مازندران و آذربایجان غربی، بیش از ۴۴ درصد دام سنگین کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

استان‌های خراسان شمالی، بوشهر، کهگیلویه و بویر احمد و ایلام با ۲/۴ درصد کمترین تعداد دام سنگین کشور

تعداد بهره‌برداری و تعداد گاو و گوساله در طبقات دام

برخی از نتایج مثبت سرشماری

- ❖ افزایش تعداد بهره‌برداران کشاورزی، مساحت اراضی کشاورزی و تعداد دام نسبت به سرشماری ۱۳۹۳
- ❖ دو برابر شدن تعداد گاو و گوساله اصیل که نشان دهنده افزایش بهره‌وری است
- ❖ افزایش تعداد واحدهای کارگاهی بخش کشاورزی به ویژه گلخانه‌ها (نزدیک به سه برابر)
- ❖ افزایش سطح زیر کشت محصولات زراعی به ویژه سطح کاشت دیم و کاهش آیش
- ❖ افزایش تعداد بهره‌برداری استفاده کننده از سیستم‌های نوین آبیاری «از ۲۷ هزار در سال ۱۳۸۲ به ۵۰۳ هزار در سال ۱۴۰۳»

برخی از هشدارهای سرشماری

- ❖ کاهش بهره‌برداران کشاورزی در برخی از مناطق ییلاقی کشور
- ❖ کاهش بهره‌برداران دارای گاو و گوساله بومی و تعداد دام آنها
- ❖ کاهش بهره‌برداران پرورش طیور به شیوه سنتی
- ❖ افزایش بهره‌برداران غیرساکن (مهاجرت به شهرها)

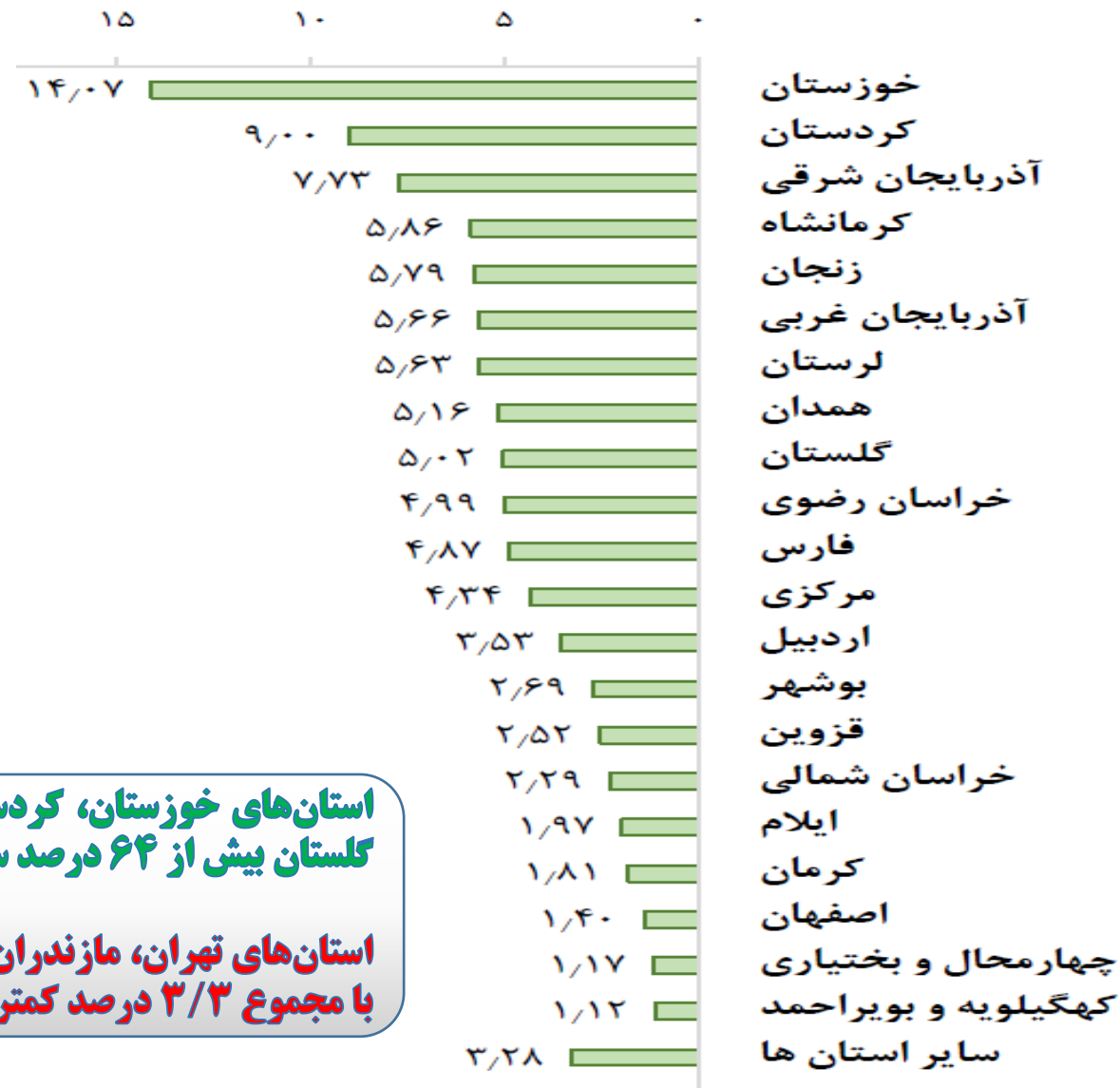
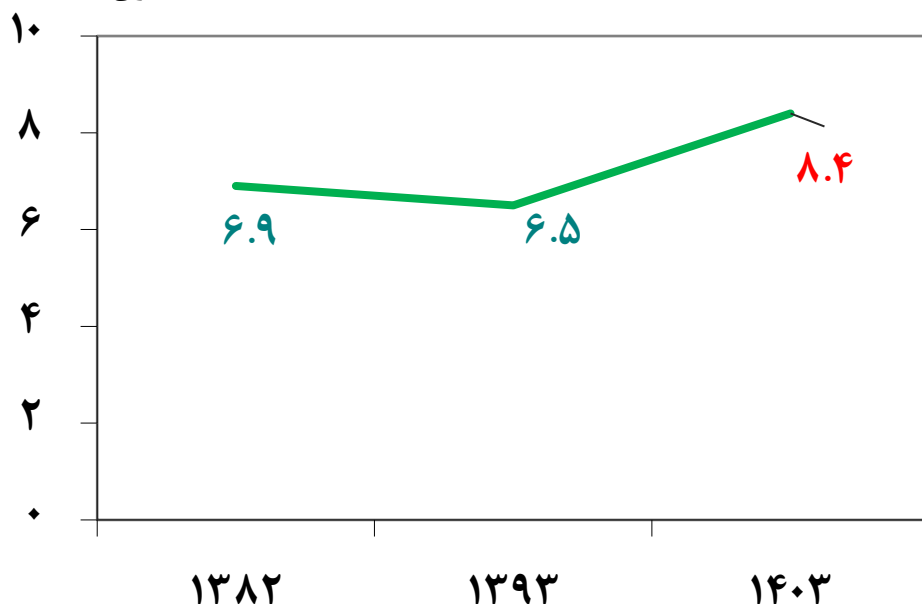
پیام های مهم سرشماری عمومی کشاورزی ۱۴۰۳

- توسعه واحدهای صنعتی کشاورزی به ویژه واحدهای کارگاهی و صنعتی کشاورزی که موجب افزایش بهره‌وری شده است
- در مسیر توسعه بخش کشاورزی واحدهای کوچک در حال از بین رفتن هستند که لازم است برنامه ریزان به این موضوع مهم توجه داشته باشند.
- افزایش بهره‌برداران غیر ساکن (مهاجرت بهره‌برداران از روستاها)
- تغییر کاربری کشاورزی در استان‌های شمالی و مناطق ییلاقی کشور

با سپاس از توجه شما

سطح کاشت گندم ۱۴۰۳: ۸/۴ میلیون هکتار

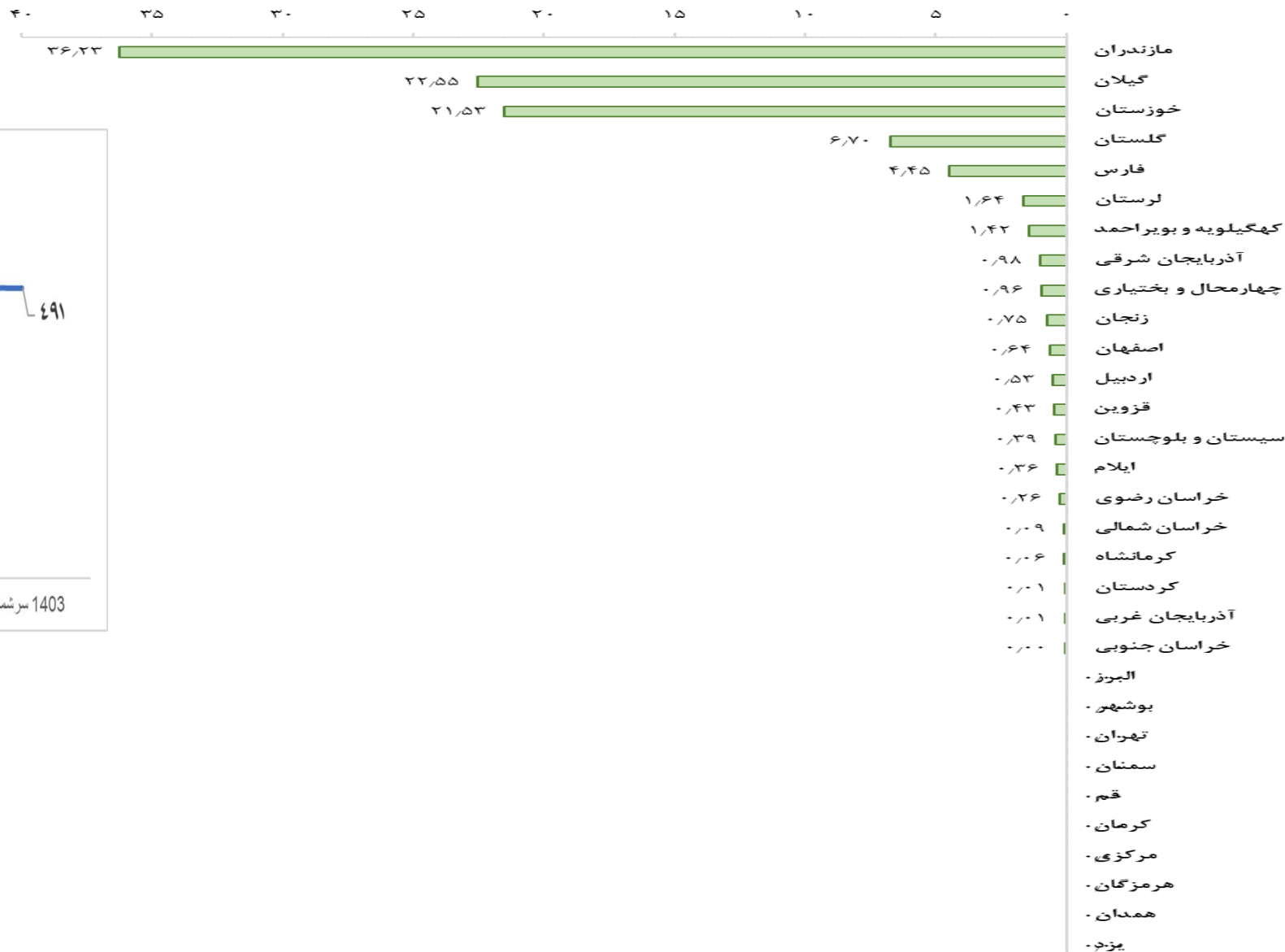
میلیون هکتار

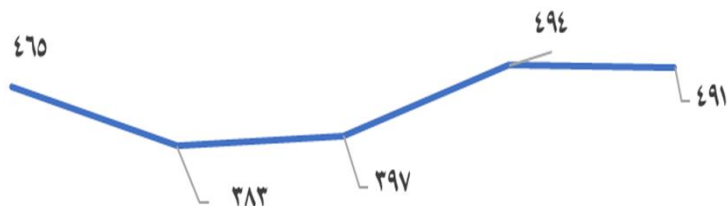
استان های خوزستان، کردستان، آذربایجان شرقی، کرمانشاه، زنجان، آذربایجان غربی، لرستان، همدان و گلستان بیش از ۶۴ درصد سطح کاشت گندم کشور را به خود اختصاص داده اند

استان های تهران، مازندران، سیستان و بلوچستان، سمنان، خراسان جنوبی، هرمزگان، یزد، قم، کیلان و البرز با مجموع ۳/۳ درصد کمترین سطح کاشت گندم را داشته اند.

توزیع استانی شلثوک (درصد) سطح کاشت ۴۹۱ هزار هکتار

سطح کاشت برنج (هزار هکتار)

۱۴۰۳ سرشماری ۱۴۰۰ آمارگیری نمونه ای ۱۳۹۷ آمارگیری نمونه ای ۱۳۹۳ سرشماری ۱۳۸۲ سرشماری